చీకటిలో చెదరని మనిషి

సరిగ్గా తొమ్మిదిగంటలయ్యేసరికి డాక్టర్ అమర్‌నాథ్‌కారు నర్సింగుహోమ్ పోర్టికోలో ఆగింది. కారుదిగి విసురుగా తలుపువేసి రెండేసి మెట్ల చొప్పున పదిమెట్లూ దాటుకుంటూ తన ఆఫీసుగదిలో అడుగుపెట్టాడు.

గది నాలుగువైపులా అలవాటు చొప్పున కలయజూశాడు. ఒకచోట దృష్టి నిలిచింది, చప్పున కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి. కళ్ళల్లోని ఎర్ర జీరలు మరింత ఎరుపెక్కాయి.

"గంగులూ" పోలికేక పెట్టాడు.

పని అయిపోయిందనుకుని పెరటివరండాలో నిలబడి రాములమ్మతో పగలబడి నవ్వుతూ కబుర్లు చెబుతున్న గంగులు ఆకేకకు అదిరిపడ్డాడు.

"అయ్యగారూ!" అంటూ ఒక్క అంగలో డాక్టర్ అమర్‌నాథ్ గదిలోకి వచ్చిపడ్డాడు చేతులు కట్టుకుని.

"కారు హారన్ వినబడలేదా?" తీవ్రంగా ఉంది డాక్టర్ కంఠధ్వని.

తలమీద ఉన్న గాంధీటోపీని బాగా సర్దుకుని భయంతోచూశాడు గంగులు.

"వినబడ్డదా?" మళ్ళీ గర్జించాడు డాక్టరు.

"వరెండా తలుపులు బిగుసుకుపోయాయి అయ్యగారూ! తలుపులు కొట్టి తీస్తుంటే తమరు వచ్చినట్టు తెలియలేదండి" చేతులు నలుపుకున్నాడు గంగులు.

"తలుపులు ఊడివచ్చాయా?"

"లేదండి"

నేను వచ్చేసరికి గేటు దగ్గర నిలబడిఉండాలనీ-కారు గేటులోపలికి రాగానే తలుపు తియ్యాలనీ ఎన్నిసార్లు చెప్పాను?''

''చిత్తం, చెప్పారండి''

''అదొకటి.రెండవది-కిటికీ తలుపులు తెరిచి తెరలు లాగమని చెప్పానా? మూడు-బల్లమీద ఉన్న ఫొటో కుర్చీకి ముఖం చేసి ఉండాలని చెప్పాను గుర్తు ఉందా? నాలుగు-పూలగిన్నెలో వాడిన పూలు తీసేసి ప్రతిరోజూ కొత్తవి పెట్టాలని చెప్పానా?''

''చెప్పారండి, అన్నీ చేశానండి''

''అట్లాగేనా చెయ్యటం?''

''తమరు చెప్పినట్టే చేశాను గదండి''

''ఛీ ఛీ, నీతెలివి తెల్లవారినట్టే ఉంది. ఎల్లుండితో నెలవుతుంది. నీ జీతం తీసుకు వెళ్ళు-నీతో వేగలేను''

''అయ్యగారూ!'' చేతులు జోడించాడు గంగులు.

''గంగులూ! నీవిక్కడ పని చేయటం మొదలుపెట్టి నాలుగేళ్ళుకావచ్చింది. ఏపని ఎప్పుడు ఎట్లాచెయ్యాలో ఇంకా నీవు గ్రహించలేదంటే అసలు పనికిరావన్న మాట. పని చేతగాని గాడిదలు ఈ నర్సింగ్‌హోములో అవసరం లేదు వెళ్ళువెళ్ళు. నీముఖమింక చూపించకు వెళ్ళిపో'' చీత్కారంతో ముఖం తిప్పుకున్నాడు అమర్‌నాథ్.

గంగులు అయిదు నిమిషాలసేపు అయోమయంగా చూసి, గదిదాటిబయటికి వెళ్ళాడు.

''అయ్యగారు చెప్పిన పనులన్నీ బాగానే చేశాను. రోజూ చేసినట్టేచేశాను. ఎప్పుడూ ఒక్కమాటయినా అనరు. ఇవాళ లేచినవేళ మంచిది కానట్టుంది. రాము లమ్మ మొగుడు రాత్రి కొట్టాడని చెబుతుంటే వింటున్నాడు తను వాడిని వదిలేసి, మారుమనువు వెళ్ళమని సలహా ఇస్తున్నాడు తను.

"కాస్త కోపం రాగానే నీ వెవరికయినా చీరె రవిక ఇచ్చి మారు మనుము కట్టుకున్నావా?'' రాములమ్మ ఎదురు ప్రశ్నించింది.

ఆ సమయంలో ఇద్దరూ హాయిగా నవ్వుకున్నారు సరిగ్గా అప్పుడే రావాలా అయ్యగారు? ఆ నవ్వుల్లో హారన్ వినబడని మాట నిజమే. ఏం కష్టమొచ్చిందిరా బాబూ! నోటికాడి కూడు పడిపోతుందేమో డాక్టరుగారిచ్చే ఎనభై రూపాయలూ-పేషంట్ల దగ్గర వసూలుచేసే నూరు రూపాయలూ-కాంపౌండులో రెండు గదుల ఇల్లూ-ఎంతో సుఖంగా ఉంటున్నాడు. తన భార్య జోగులమ్మ నర్సింగ్‌హోములో ఊడవటమూ, కడగటమూ లాంటి పనులు చేస్తుంది. హాయిగా సాగిపోతున్న సంసారం వీధిన బడుతుంది కాటోలు డాక్టరుగారి నోటివెంట ఏ మాటయినావచ్చిందంటే అది జరిగి తీరాల్సిందే " భూమి కుంగిపోతున్నట్టుంది గంగులికి.

పక్కగదిలో డాక్టర్ అమర్‌నాథ్ అరుపులకు చంగున లోపలికి వరుగు తీశాడు.

"నిన్న చెప్పానా ఇవాళ(డబ్బు తీసుకురమ్మని! ఎందుకు తీసుకు రాలేదు?డబ్బు ఇవ్వకపోతే మందెవరు ఇస్తారు? నాకు మందులు ఊరికే వస్తున్నాయా? నీవు డబ్బు తీసుకుని వచ్చినప్పుడే మందిస్తాను వెళ్ళు వెళ్లగంగులూ!ఇంకెవరున్నారో రమ్మను.'',

ఆ రోగి ముఖం చిన్నబుచ్చుకుని కండువాతో కళ్లుఒత్తుకుంటూ బైటికివచ్చి నిలబడ్డాడు. అతడికి తల గిర్రున తిరిగి పోతున్నట్టుగా ఉంది. ''ఏమిటది? డాక్టరు గారి దగ్గర ఎంతకాలంనుంచీ మందు తీసుకుంటున్నాను! ఒక్కనాడయినా డబ్బడిగారా? డబ్బు దేమిటి అనో-తొందరేమొచ్చిందనో-చూద్దాంలే అనో అంటే తానే బలవంతంగా చేతిలో పెట్టేవాడు. సరిగ్గా డబ్బు చేతిలో లేనప్పుడే బలవంతం చేస్తున్నా డేమిటి? తాకట్టు పెట్టటానికి కూడా ఇంట్లో ఏమీలేదు. అయినా ఇంత గొప్ప డాక్టరుగారు ఎప్పుడూ లేనిది ఒక్క పది రూపాయలకు ఇంత నిక్కచ్చిగా అడగటం చూస్తే ఆశ్చర్యంగా ఉంది'' తలమీద చేతులు పెట్టుకుని వరండాగోడకు కాళ్లు ముడుచుకుని చేరగిల బడ్డాడు.

"వెంకటేశం! ఈపది రూపాయలూ మష్టరుగారికిచ్చి మందుతీసుకో. నాకు తరువాత ఇవ్వచ్చు."

భుజంమీద చెయ్యి పడ్డంతోటే కళ్ళు తెరచి చూశాడు - ఎదురుగా రామప్రసాదు,

"మీకెట్లా తెలిసింది?"

"నాకా? నాకు ఈ డాక్టరుగారు బాగా తెలుసు. ఎంతో మంచివాడు డబ్బుకు తొందర పడడు.ఆయన మాటలతోటే సగంరోగం నయమయి పోతుంది.కాని...."

"ఏమిటీ? ఈ డాక్టరుబాబు మీకు బాగా తెలుసా?" వెర్రిచూపు చూసాడు వెంకటేశం.

"నాకు చాలా ఏళ్ళనుంచీ తెలుసు. తీసుకో ఈ పది పాపాయలు. మందు తెచ్చుకో."

"ఏమిటి ఈయనగారు ఎప్పుడూ ఇంతేనా? ఇటువంటి అనుభవం నాకెప్పుడు కాలేదే?"

నవ్వాడు రామప్రసాదు. "ఎప్పుడూ అంటే ఎప్పుడూ కాదు. అప్పుడప్పుడు మాత్రమే."

"అంటే?"

"అంటే ఏముంది? ఇంట్లో చికాకులు వస్తే అవి ఆయనమీద తమ ప్రభావాన్ని చూపిస్తాయన్నమాట. ఇక్కడికి వచ్చే పేషంట్లమీద విరుచుకుపడటం మామూలే-అంతే"

ఇద్దరూ ఉలిక్కిపడ్డారు-గదిలో జరుగుతున్న సంభాషణకు.

"క్రిందటి వారంచెప్పానా ఈకాలివేళ్ళు రెండూ తీసివేయాల్సివస్తుందని? వస్తానన్నావు రాలేదు ఇప్పుడింకా రెండు కొట్టెయ్యాలి ఏం మనుషులయ్యామీరు? ఇలాంటి వాళ్ళకు నేను వైద్యం చెయ్యను. వెళ్ళు వెళ్లు"డాక్టరుగారి గొంతు అరిచి అరిచి బొంగురుపోయింది.

"నా భార్య నాలుగు రోజులు నొప్పులు పడిపడి నిన్ననే హాస్పిటల్లో కన్నది డాక్టరుగారూ! నేనటుతిరగాల్సి వచ్చింది. ఇప్పుడు వచ్చానుగా, ఆ ఆపరేషనేదో చెయ్యండి డాక్టరుగారూ!"

"ఊఁహూఁ. నీకు వైద్యం చెయ్యను అంటే చెయ్యను అంతే"

ఆ పేషంటు గొణుక్కుంటూ వెళ్ళాడు విసురుగా.

వెంకటేశం రామప్రసాదు ఒకరి ముఖం ఒకరు చూసుకున్నారు.

ఒక్కొక్క పేషంటే డాక్టరుగారి గదిలో నుంచి బైటికి వస్తున్నారు. ముఖాలు చిన్నబుచ్చుకుని, అందరూ గేటు దగ్గర గుమిగూడారు.

"నిన్న ఇక్కడ ఒకపిల్లకు టాన్సిల్సు ఆపరేషను చేశారట. ఆపిల్లప్రాణం బల్లమీదనే పోయిందట."

"పాపం, తల్లీదండ్రీ బాగా ఏడ్చారట. పినతండ్రి డాక్టరుగారిమీద కేసు పెడతానన్నాడట."

"అందుకేనేమో–డాక్టరుగారు అందరిమీదా మండిపడుతున్నారు."

"ఆయన చెయ్యి చాలా మంచిదే. అట్లా ఎందుకు జరిగిందో?"

"పరధ్యానం."

"ఛీఛీ. ప్రజల ప్రాణాలను కాపాడాల్సిన డాక్టరికి పరధ్యాన మేమిటి?"

"పరధ్యానం కాకపోతే చికాకనుకో. మనసుకు ప్రశాంతత లేదనుకో. ఎక్కడికి పోతారు పేషంట్లు? మళ్ళీవాళ్ళే వస్తారు. ఎప్పుడూ ఇట్లాగే ఉంటుందా?"

"అయితే అందరి ప్రాణాలతో చెలగాట మాడతాడా ఏమిటి? ఇట్లాచేస్తే ఎవరొస్తారాయన దగ్గరికి? ప్రైవేటు ప్రాక్టిస్ కూడాను. బోర్డు పీకెయ్యాల్సిందే" దురుసుగా అంటున్నారు.

గంగులూ, రాములూ వెనక వరెండాలో చేరుకున్నారు. నర్సులిద్దరూ ఆపరేషన్ థియేటరు ముందు నిలబడి గుసగుసలాడు తున్నారు. డాక్టరుగారి అసిస్టెంటు డాక్టర్ శ్రీరామ్ చేతులు కడుక్కుని తువ్వాలతో తుడుచుకుంటూ తన గదిలోకి వెళ్ళాడు.

రామప్రసాద్ మెల్లిగా లోపలికివెళ్ళి డాక్టరు గారితో మాట్లాడాలనుకుని లేవబోయాడు. అంతలో కాంపౌండరు గబగబా డాక్టరుగారి గదిలోకి వెళ్ళాడు.

డాక్టర్ అమర్‌నాధ్ ఒక చెయ్యి కళ్ళమీద పెట్టుకుని గదిలో ఒక్కడూ కూర్చున్నాడు.

"డాక్టరు గారూ"

ఉలిక్కిపడి కళ్లు తెరిచాడు.

"సర్వేశ్వర్రావుగారి దగ్గరనుండి టెలిగ్రామ్ వచ్చింది."

"ఏమని ?"

"ఫ్యాక్టరీలో పనికి రిజైను చేశారట. రేపు ఉదయం. జి. టి. లో వస్తున్నారట ఇక్కడికి."

"ఆఁ ?" ఎందుకన్నట్లు కళ్ళతోనే ప్రశ్నించాడు.

"మెషీను ఫెయిలయిందట. ఇద్దరు చనిపోయారట. ఈయనదే తప్పని తేలిందట. యజమానులు రిజైను చెయ్యమని ఒత్తిడి చేశారట."

కనుబొమలు ముడిపడ్డాయి డాక్టర్ అమర్‌నాధ్‌కు.

"మెషినెందుకు ఫెయిలయింది ? ముందు చూసుకోలేదా ఇన్నాళ్ళనుంచీ పనిచేసేవాడు ?"

"పరధ్యానమా ?"

"ఇంజనీరుకు పరధ్యానమా ? కార్మికుల ప్రాణాలు అతడి చేతిలో ఉంటాయని తెలియదూ ? ఒళ్లు దగ్గరపెట్టుకుని పనిచెయ్యద్దూ ? కర్మ కర్మ !" నొసలు కొట్టుకున్నాడు డాక్టరు.

భార్యాపిల్లలతో బావమరిది సర్వేశ్వర్రావు తన యింటిమీద పడితే ఇంకేమన్నా ఉన్నదా ?

సర్లే అంటూ సర్దుకుని లేచి "గంగులూ !" పెద్దకేక పెట్టాడు.

గంగులు ఎదురుగా రాగానే "పేషంట్లు అందరూ వెళ్ళిపోయారా ? ఇంకెవరయినా ఉన్నారా ?" అడిగాడు కాస్త స్వరం తగ్గించి.

"లేరయ్యా. అంతా వెళ్ళిపోయారు."

"నేను ఇంటికి వెళ్ళుతున్నానని డాక్టరుగారితో చెప్పు" మెల్లగా అడుగులో అడుగు వేసుకుంటూ కారు తలుపు తెరిచి కూర్చున్నాడు. కారు తిన్నగా హోటలు అమరావతికి దారితీసింది.

రామప్రసాదు ఇంటికి వచ్చేసరికి ఒంటిగంట దాటింది. అతడి కొడుకు కలెక్టరాఫీసులో యల్. డి. సి. గా టెంపరరీగా పనిచేస్తున్నాడు. ఏడాది నుండీ సాగుతున్నదా ఉద్యోగం. తలుపు తెరవగానే కొడుకు ఎదురుగా వచ్చాడు.

"శీనూ ! ఇవాళ ఆఫీసుకు వెళ్ళలేదురా ?" అదుర్దాగా అడిగాడు.

"వెళ్ళాను నాన్నా వెళ్ళిన అరగంటకే తిరిగి వచ్చాను" తలవంచుకున్నాడు.

"ఎందుకురా ?"

"ఊస్టింగ్ నాన్నా ఊస్టింగ్ !"

"అదేమిటి ! పర్మినెంటు చేస్తానని కిందటివారమే నాతో చెప్పాడు కలెక్టరు ! ఇంతలోకే ఏమయింది ? శ్రద్ధగా పనిచేస్తున్నావుకదా ?" నివ్వెరపోయాడు రామప్రసాద్.

"నే నొక్కడినేకాదు నాన్నా ! నాతోపాటు నలుగురికి ! ఊస్టింగ్, ఇద్దరు ప్యూన్లకు ట్రాన్స్ఫరు, మిగతావాళ్ళకు సస్పెన్షను. ఆయన నీకుస్నేహితుడా నాన్నా?"

"స్నేహమేకాదురా బంధుత్వముకూడా ఉన్నది. ఒక కాలేజీలో చిన్నప్పుడు చదువుకున్నాము. అందుకనే నోరు తెరిచి అడిగాను. వెంటనే నిన్ను ఉద్యోగంలో పెట్టాడు. నిన్ను వాడికి ఒప్పగించాను. కనుక క్రమంగా పైకి తీసుకువస్తానన్నాడు" ధైర్యం జారిపోతోంది రామప్రసాదుకు.

అంతలో విసురుగా వచ్చింది లోపలికి రామప్రసాదు కూతురు పారిజాతం. వస్తూనే పుస్తకాలు ఒక మూలకు గిరవాటేసింది. చెప్పులు ఒక మూలకు విసిరేసింది. విసురుగా కుర్చీ లాక్కొని కూర్చుంది.

"ఏమ్మా? తలనెప్పా? కళ్ళ డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకువెళ్తానంటే వద్దంటావు. ఇట్లా అయితే చదువెట్లా సాగుతుంది చెప్పు? పరీక్షలు కూడా దగ్గరికి వస్తున్నాయి" అన్నాడు విసుగుదలతో.

"ఆ: పరీక్షలు రాసినట్లే ఉంది ఏం చదివామనీ - వాళ్ళేం చెప్పారనీ రాయటం? మా లెక్చెరర్‌కు తెలియంది ఏదడిగినా కోపం - విసుగు. ఇవాళ మా పద్మ ఏదో అడిగిందని "తెలివితక్కువ దద్దమ్మలు కాలేజికి వచ్చి మమ్మల్ని ఏడిపించకపోతే ఇంట్లో కూర్చోకూడదూ? హాయిగా పెళ్ళిళ్ళుచేసుకుని పిల్లల్ని కనరాదూ" అంటూ పుస్తకం గిరవాటేసింది విసురుగా ఆ అమ్మాయి ముఖమ్మీద. దానికి కంటి దెబ్బ తగిలింది. పిల్లలంతా క్లాసు బాయికాట్ చేశారు. ఇలా ఉంటే పరీక్షలేం జరుగుతాయి?" పెద్ద ఉపన్యాసం ఇచ్చింది పారిజాతం.

"హుఁ. నీ చదువిట్లా ఉంది. వాడి ఉద్యోగం అట్లా ఉంది. కానీ— ఎలాగో జరుగుతుంది. అన్నం తిని—అమ్మకు మందివ్వు. కావాలని అడిగితే జావకాచి ఇవ్వు" రామప్రసాద్ బైటికి వెళ్ళటానికి చెప్పులు వేసుకున్నాడు.

"నాన్నా! నేనేం చేస్తాను ఇక్కడ? ఎక్కడికయినా వెళ్ళి ఉద్యోగ ప్రయత్నం చేస్తాను" కొడుకు ఎదురుగా వచ్చాడు.

"ప్రయత్నం చేస్తానంటావా? చెయ్యి. ఏది దొరికితే దాంట్లో ముందు ప్రవేశించు. చిన్నదనీ పెద్దదనీ చూడకు. ఈ నూరు రూపాయలూ దగ్గరుంచుకో. పట్నం వెళ్ళి ఇంకా కావాలంటే రాయి - అమ్మ సంగతి చూస్తున్నావు కదా— ఉత్తరాలు రాస్తూ ఉండు. ఆల్ ది బెస్ట్ నాయనా వెళ్ళు."

రామప్రసాద్ మనసు మహా చికాకుగా ఉన్నప్పుడు ఊరికి మధ్యగా ఉన్న కాలువగట్టున కూర్చుంటాడు. అక్కడ ఒక పెద్ద చింత చెట్టొకటి ఉంది. దాని క్రింద రాయివేసుకుని కూర్చుంటాడు. అతడికి సిగరెట్ తాగే అలవాటులేదు. ఒక సన్నటి పుల్ల తీసుకుని పళ్ళు కుట్టుకుంటూ ఆలోచనలో పడతాడు. ఆలోచనలు ఎంత తీవ్రంగా సాగితే అంత తొందరగా పుల్లతో పళ్ళ సందులన్నీ కుడుతూ ఉంటారు. అక్కడ కూర్చుంటే అతడి మనసుకెంతో హాయిగా ఉంటుంది. మనసులో ఎంత బాధ ఉన్నా పక్కకునెట్టి ప్రశాంతతను అనుభవిస్తాడు.

రామప్రసాద్ భార్య పద్మావతమ్మకు కాన్సరువ్యాధి. ప్రభుత్వ వైద్యాలయంలో ఆపరేషను చేయించాడు నమ్మకంలేనికేసని అర్థం చేసుకున్నాడు. ఆమె తను ఉండగా పిల్లకు పెళ్ళిచెయ్యమని ఏడుస్తుంది. భార్యకోరిక సమంజసమైనదే. ఆయాడు పిల్లకు పెళ్ళి చేయవలసిన బాధ్యత కన్నతండ్రికున్నమాట నిజమే కాని-ఎట్లా చెయ్యటం? డబ్బులేదు. అప్పు పుట్టదు. పెళ్ళి ఎట్లా జరుగుతుంది?

పెళ్ళిమాటసరే—ఇల్లెట్లా గడుస్తుంది?

తన ఉద్యోగం ఊడిపోయింది.

తన కొడుక్కు ఊస్టింగ్ అయింది.

ఏడాది క్రిందట ఇంజనీయరు సర్వేశ్వరరావు దగ్గరికి తన కొడుక్కు ఏదయినా ఉద్యోగం యిప్పించమని అడగటానికి వెళ్ళాడు. తను వెళ్ళిన సమయానికి ఆయన ఇంట్లోనే ఉన్నారు.

వీధి వరండాలో కూర్చున్నాడు ఆయనకోసం.

''మా అమ్మ మీ చదువుకెంత సహాయం చేసిందో అప్పుడే మరిచిపోయారా? ఆమె ఆనాడు డబ్బు ఇవ్వకపోతే మీ రెక్కడుండేవారు? మీకా కృతజ్ఞత ఏమయినా ఉన్నదీ?''

''కృతజ్ఞత ఉంది. దాన్నెలా కనబరచమంటావో చెప్పు?''

''నన్ను మనిషిగా చూస్తున్నారా? నాకేమయినా గౌరవమిస్తున్నారా? ఒక సరదాలేదు—సంతోషంలేదు నాలుగొంద లిలా పారెయ్యండి మా చెల్లెలికి పురుడొచ్చిందట—వెళ్ళి చూసి రావాలి రేపే టికెటు కొనుక్కోవాలి'' మాటలు ఈటెల్లా విసురుతున్నది ఆవిడ.

''ఎప్పుడూ నీతో షికార్లు కొడుతుంటే ఉద్యోగ ముంటుందా? పని చెయ్యకపోతే ఉద్యోగ మెవరిస్తారు? రజనీ! నీకు తెలియంది ఏముంది చెప్పు?'' సర్వేశ్వరరావు ప్రాధేయ పడుతున్నాడు.

''అదంతా నాకు తెలియదు. నేను మీ ఫ్యాక్టరీలో ఉండే మెషీన్నుకాను. మనిషిని. పైగా చదువుకున్న దాన్ని. ఏ. బి. తిరగవేసిన డిగ్రీ నాది. హాయిగా

స్వతంత్రంగా ఉద్యోగం చేసుకొని బ్రతుకుతాను—ఈ సంసారంలో నీచంగా బానిసగా బ్రతికే కంటే.''

''నేనేమన్నా ననీ ఇంతంత మాటలు రజనీ!''

''ఈ అతివినయానికేంలెండి. నాలుగొందలు ఇట్లా పారేస్తే ముందు మా చెల్లెలిని చూసివస్తాను.''

''వెళ్ళు. దానికేం ? జీతం రానీమరీ!''

''అందాకా ఎవరాగుతారు ? నేను రేపే వెళ్ళాలి.''

''సరే అంతగా కావాలంటే రేపు పొద్దున ఎక్కడినుంచయినా తెచ్చి యిస్తాను. నీకు కావలసింది నాలుగు వందలు కదా ?''

''ఆఁ హాఁ! నాపీడ నాలుగు వందలతో వదిలించుకుందామనా ? నేను అక్కడినుంచి గోవాకాన్ఫరెన్సుకు వెళ్ళాలి. వెయ్యో పదిహేను వందలో చేతిలో ఉండాలి.''

''రజనీ. నా దగ్గర డబ్బెంత ఉందో నీకు తెలియదూ ? నీకే ఇస్తున్నా జీతం రాగానే. నేనేమయినా దాచుకుంటున్నానా ?''

''అదే మీ దగ్గరున్నది ! నలుగురిలో నన్ను చిన్న బుచ్చటమంటే మీకు సరదా ఇప్పుడు వెళ్ళకపోతే మా చెల్లెలు ఏమనుకుంటుంది ? తనకు కొడుకు పుట్టటం నాకిష్టం లేదనుకుంటుంది. నేను కాన్ఫరెన్సుకు వెళ్ళకపోతే. మా మెంబర్లంతా ఏమనుకుంటారు. ఇంత మాత్రం స్వాతంత్ర్యం ఇంట్లో లేని కార్య దర్శి స్త్రీల హక్కులను గురించి తీర్మానాలు ఏం ప్రవేశపెడుతుందని నవ్వుతారు. ఛీ ఛీ. ఈ ఇల్లు ఒక నరకంలా తయారయింది నాకు.''

''అడిగినప్పుడల్లా చిల్లర ఖర్చులకూ క్లబ్బులకూ వందలు ఇస్తుంటే నీకు స్వాతంత్ర్యం ఉన్నట్లా ? లేకపోతే లేనట్లా? అయితే బీద వాళ్ళగతి ఏమిటి? ఇవేనా హక్కులంటే ? ఈ ఇల్లు నీకే కాదు నరకం-నాకు. నాకు ఇంటికి రావాలంటేనే భయంగా ఉంది. ఈ నరకంలో పుట్టిన పిల్లలు రౌరవాది నరకాన్ని అనుభవిస్తు న్నారు. ఈ ఇంట్లో నేనొక్క-క్షణం ఉండలేను'' చెప్పులు వేసుకుని విసురుగా బైటికి వెళ్ళిపోయాడు సర్వేశ్వరరావు.

ఇంట్లో ఏనో వస్తువులు విసిరిపారేసిన చప్పుడు.

రామప్రసాదు ముందునుంచే వెళ్ళాడు సర్వేశ్వరరావు కాని ఆ విసురులో అతడు చూడలేదు. అతడు బరువుగా నిట్టూర్చి కూర్చున్న చోటినుంచి కండువా దులుపుకుని లేచాడు.

ఆయనకే మన స్తిమితం లేకపోతే తనకొడుక్కేమి సహాయం చేస్తాడు? నోరు తెరిచి అడిగితే తన కూడా నాలుగు చివాట్లు తగుల్తాయి.

డాక్టర్ అమర్‌నాథ్ దర్శనము కోసం పదిరోజులనుంచీ తిరుగుతున్నాడు. ఆయనా తనకు స్నేహితుడే. ఆయనకూ కలెక్టరుకూ ఒకటే ప్రాణము. పైగా క్లబ్బు స్నేహము. డాక్టరుగారి చేత కూడా కలెక్టరుకు చెప్పిస్తే త్వరగా తన కొడుక్కు ఉదోగ్యం పర్మినెంటు చేస్తాడన్న ఆశ. ఎప్పుడు వెళ్ళినా ఇంట్లోగాని-నర్సింగ్ హోములో గాని ఆయనతో మాట్లాడే సందర్భమే కనబడటంలేదు.

ఏమిటో ఎప్పుడూ చికాకుగా ఉంటాడు.

ఏమయినా సరే-డాక్టరుగారు వచ్చేవరకూ కనిపెట్టుకుని ఉండి మాట్లాడితే గాని ఇంటికి వెళ్ళకూడదని ఆనాడు వాకిటి వరెండాలో పట్టుదలతో కూర్చున్నాడు రామ ప్రసాదు.

ఆరుగురు పిల్లలు. పెద్ద పిల్లవాడికి పదేళ్ళుంటాఏమో ఆఖరి పిల్లకు ఆరు నెలలు. వీళ్ళంతా ఇంట్లో నానా అల్లరి ఏడుపూను. పనిమనిషి వీళ్ళందరినీ సర్దలేక అదిలించి అరుస్తోంది. పసిపిల్లను రెక్కపట్టుకుని తీసుకునివెళ్ళి ఉయ్యాలలో పడేసింది. వంటమనిషి ఒక్కొక్కళ్ళనే వంటయింట్లోకి లాక్కెళ్ళి తినకపోతే చెంప దెబ్బ వేస్తానంటున్నాడు.

రామప్రసాదుకు లోపల జరిగేదంతా కనబడుతునే ఉన్నది. ఇంతహంగామా జరుగుతుంటే పిల్లల తల్లి ఏమయింది? గొప్పవాళ్ళ పిల్లలు నౌకర్లమీద ఇలాగే పెరుగుతారా? నిర్విణ్ణుడై పోతున్నాడు రామప్రసాదు.

ఆ సమయంలో అలసిపోయిన దేహాన్ని ఈడ్చుకుంటూ బ్యాగ్ ఊపుకుంటూ పైటకొప్పు చీరెను సర్దుకుంటూ లోపలికి వచ్చింది ఒక యువతి.

ఆమె లోపలికి అడుగుపెడుతుండగానే పిల్లలంతా ఆమె చుట్టూ మూగారు. నౌకర్ల మీద చాడీలు చెప్పటం మొదలుపెట్టారు.

“ఛీ అవతలికి పోండి. ఇంటికి వస్తే బతకనివ్వరు. నా ప్రాణం పోతోంది. కాలేజీలో అరిచి అరిచి ఇంటికి వస్తే కాఫీనీళ్ళయినా తాగనివ్వరు ఈ పిల్లలు. ఆయనగారు నర్సింగ్‌హోమునుంచి క్లబ్బులకు వెళ్ళకపోతే ఇంటికివచ్చి పిల్లలను చూడకూడదూ? అబ్బా, ఇల్లొక నరకం రామయ్యా కప్పు తీసుకురా ముందు” అమె సోలిపోతూ కుర్చీలో కూలబడిపోయింది.

రామప్రసాదు లేవలేక లేవలేక లేచాడు. అప్పటికి ఆరుగంటలు కావచ్చింది. డాక్టరు అంతవరకూ ఇంటికి రాలేదంటే ఇంకెక్కడికో వెళ్ళిఉంటాడు.

కాళ్ళీడ్చుకుంటూ బయటికి వచ్చాడు.

“ఏమండీ పిల్లలకు సంబంధం చూడటానికి వెళ్ళేరా?” కనబడగానే భార్య అడిగింది.

“చూడు పద్మా నీవు చెప్తూనే ఉన్నావు. ఆమాట నేనేం మరిచిపోలేదు. అమావాస్య వెళ్ళిన తరువాత మీ తమ్ముడు చెప్పిన సంబంధం చూసి వస్తాను. నీవు ఈ లోపల ఆరోగ్యం బాగుచేసుకుంటావా? ఇలా ఉంటే పిల్లకు పెళ్ళేట్లా చేస్తావు? లేచి తిరగవద్దూ?” ఆమె మంచమ్మీద కూర్చుని శుష్కించి పోయిన చెంపలను చేతో నిమిరాడు. ఎక్కడో లోతుగా మిణుకు మిణుకుమనే ఆమె గాజు కళ్ళల్లోకి ఆప్యాయంగా చూశాడు.

కాంతివిహీనమయిన ఆమె చూపులలో తన చూపులను కలపలేక తల పక్కకు తిప్పుకున్నాడు.

“అయితే నిజంగా అమ్మాయికి సంబంధం చూస్తున్నారన్నమాటే” ఆమె ముఖంలో హాస్యరేఖ పొడచూపింది.

రామప్రసాదుకు కన్నీరుబికింది. కాని ప్రయత్నం మీద కన్నీరు జారకుండా రెప్పలతో అదిమిపెట్టాడు.

“అమ్మాయికి పెళ్ళిచేస్తే అత్తవారింటికి వెళ్ళిపోతుంది కదండీ” వినీ వినబడకుండా అంటున్నది పద్మ సని విచారంగా.

"అవును. వెళ్ళదూ మరి? నీవు వచ్చినట్లే అదీ వెళ్ళుతుంది" నవ్వటానికి ప్రయత్నించాడు రామప్రసాదు.

"నేను వచ్చినమాట నిజమే. కాని అది వెళ్ళితే నాకు బెంగగా ఉంటుంది. దాన్ని వదిలి మనము ఉండగలమా?" ఆమె ముఖంలో అప్పుడే విచారం తొంగి చూపింది.

"పోనీ పెళ్ళిచేయకుండా ఇంట్లో ఉంచుకుందామా?"

"ఆఁ హాఁ! అలా వీలులేదు. పెళ్ళి చెయ్యాల్సిందే"

"సరే-చేద్దాము. మరి వెళ్ళిపోయిందని బెంగపెట్టుకోవు కదా?"

"బెంగపెట్టుకోనా?" నవ్వింది. ఆ నవ్వు ఎంతో భయంకరంగా కనబడ్డది రామప్రసాదుకు.

ఆమె నిద్రలోకి జారుకున్న తరువాత ఏమీ తోచక వీధివాకిట్లో కూర్చున్నాడు.

రామప్రసాదు బి. ఏ. ఆనర్సు. ఆంగ్లభాషలో అఖండమైన ప్రజ్ఞాపాటవాలు కలవాడు. ఆంధ్రాంగ్లభాషలలో చక్కటి శైలిలో వ్రాయగలడు. అతడి రాతలు చదవటానికి చాలామంది పత్రికలు కొంటారు. పాఠకులకు ఆయన రాసింది ప్రమాణము. ఉపన్యాసకులకూ విద్యార్థులకూ ఆయనరాతలు ఉదాహరణలు. రాజకీయాలు, విద్యావిషయాలు, సాంస్కృతికాలు, చారిత్రికాలు-ఒకటేమిటి సమస్త విషయాలలోనూ పుక్కిటబట్టినట్టు రాస్తాడని ప్రతీతి.

నిశితమైన మేధస్సు.

ఆలోచనలో స్పష్టత.

విషయవైశద్యము.

తులనాత్మకమైన తీర్పు.

సూటిగా తెలియచెప్పటం.

పదాలను సొగసుగా పొదుపుగా వాడటం.

మాటల్లో శక్తీ యుక్తీ.

ఇలా ఉంటుందని చెప్పలేనంత చక్కగా ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయాయన రచనలు. పాఠకులు ఆయన రచనలకు ఎంత అలవాటుపడిపోయా రంటే- అవి చదివిన తర్వాతనే అన్నపానాదులు! లేకపోతే ప్రాణవాయువు లోపించినట్టుగా బిగాలుపడిపోతారు

ఆయన రచనలకు బలమిచ్చేది ఏమిటి?

ఏశక్తి ప్రేరణవల్ల అటువంటి రచనలు చేయగలుగుతున్నాడు?

ఇది పాఠకుల విస్మయము.

అవిచ్ఛిన్నంగా కొన్ని సంవత్సరాలపాటు పాఠకులను ఉర్రూతలూగించిన ఆ రచయిత రచనలు అకస్మాత్తుగా పత్రికలలో ప్రచురింపబడలేదు

పత్రికా కార్యాలయానికి అసంఖ్యాకంగా ఉత్తరాలు.

ఏడీ రామప్రసాదు? ఏమయ్యాడు? ఆయనకేమి ఇబ్బంది వచ్చింది? ఎందుకు వ్రాయటం లేదు?

పాఠకులు గగ్గోలెత్తిపోతున్నారు.

రామప్రసాదు వల్లనే తన పత్రిక నిలవద్రొక్కుకుంటోందని పాఠకులు అనుకోవటం పత్రికాధిపతులు సహించలేకపోయారు. దాని పర్యవసానంగా రామప్రసాదును అసిస్టెంటు ఎడిటర్‌గా ఉన్నవాడిని ఒక పత్రిక తొలగించింది. మరొక పత్రిక ఆయన రచనలు కలంపేరుతో రాసినవాటిని ప్రచురించటం మానేసింది.

రామప్రసాదు మనసంతగా బాధపడలేదు. ఇదొక్కటే కాదుగదా అతడి బాధ! ఇంటి వాతావరణం ఎటువైపు చూసినా గుండె పగిలేటట్టుగా ఉన్నది.

పారిజాతం ఇంటికివచ్చి నాలుగురోజు లయింది. దేనికని బాధపడతాడు!

విరామంగా పద్మాసని దగ్గర కూర్చుని కబుర్లు చెప్పి ఆమెను నవ్విస్తూ ఉత్సాహపరుస్తూ పాలు, పండ్లరసం తాగించేవాడు. పిల్లలను గురించి ఆశాజనకంగా మాట్లాడేవాడు. ఊహలతో మేడలుకట్టి ఆమెను ఎక్కించేవాడు.

అప్పుడప్పుడు పెట్టెలో ఉన్న పర్సుమీదికి దృష్టిపోయేది. అది త్వరలోనే ఖాళీ అయిపోతుంది.

తరువాతేం చెయ్యాలి?

దారీ తెన్నూ తోచదు.

క్రమంగా పద్మాసనిలో సత్తువ తగ్గిపోతూంది.

రామప్రసాదు డాక్టరు చెప్పిన గడువును లెక్కిస్తున్నాడు.

గుండె బరువెక్కుతూంది.

అతడి కంటి ఎదుట ఒకటే ఆశాజ్యోతి. తన రచనలు ఏనాటికయినా ఏ పత్రికయినా ప్రచురింపకపోతుందా? అందుకని తను రచనలు చెయ్యాలి.

రామప్రసాదు కిప్పుడు మనశ్శాంతి కోసం కాలవగట్టుమీద పెద్దచెట్టు కింద ఉన్న రాతిమీద కూర్చోటానికి వీలులేదు. పద్మాసనిలోని జ్యోతి ఏ క్షణాన్నయినా కొండెక్కవచ్చు. ఆమె ననునయించాలి. ఆశ్వాసించాలి. తన జీవితభాగస్వామిని.... ఆమె లేకపోతే తన బ్రతుకు ఒంటరి బ్రతుకు. మోడు లాంటి జీవితమయిపోతుంది. పద్మాసని నిద్రపోయిన సమయంలో పెరటిగుమ్మానికి ఆనుకుని బట్టలుదికే బండ మీద కూర్చుని రామప్రసాదు మళ్ళీ రచనలు చేయటం మొదలుపెట్టాడు.

అవి మండుటెండలో శీతలచందనం వంటి రచనలు

ఆకలితో నకనకలాడే కడుపుకు అమృతోపమానమైన రచనలు.

కారే ప్రతి కన్నీటిబొట్టును తుడిచివేయ కలిగిన రచనలు.

ఆక్రోశించే మనసును ఆశ్వాసించే రచనలు.

ఆక్రందనచేసే గుండెకు అభయమిచ్చే రచనలు——

జలప్రళయంలో జగత్తంతా మునిగిపోయిన తరువాత అలుముకునే ప్రశాంతత నిచ్చే రచనలు.

రమణీయమైన పదాలను ఏరికూర్చి చక్కటిశైలిలో రచనలు సాగిస్తున్నాడు రామప్రసాదు. ఆ మండే హృదయంనుంచి పొంగిపొరలుతున్న ఆవేదనను సిరాగా చేసుకుని దానిలో తన కలం ముంచి తేనెసోనలు కురిపిస్తూ రచనలు చేస్తున్నాడు అతడు చీకటి రాత్రిలో చివరి అంచుకు చేరుకుని.

(ఆంధ్రభూమి సచిత్ర వారపత్రిక)